

4a. Christiane Vejlø: Politikeres brug af deepfakes¹ undergraver vores demokrati

Debatindlægget er fra altinget.dk den 9. maj 2024. Christiane Vejlø er fremtidsanalytiker og ekspert i kunstig intelligens.

Den nu så omtalte video viser Morten Messerschmidt (DF), som i en drøm ser statsministeren aflyse ikke kun store bededag², men også pinsen, påsken og julen. Et mareridt naturligvis.

Videoen er ikke uden humor, og den er godt lavet. Men ser man bort fra det hurtige, nemme grin og de mange dejlige likes som Messerschmidt høster fra sine followers, så er det bekymrende, når en politiker skubber på den deepfake-snebold, som meget hurtigt kan blive en trussel for demokratiet.

At bruge politiske modstandere som digitale hånddukker og lægge dem ord i munden, som de aldrig har sagt, er i bedste fald dårlig netetikette³ og i værste fald kan det påvirke vælgerne på forkert grundlag.

Deepfakes kan have sin berettigelse, hvis man for eksempel vækker Sokrates⁴, Einstein⁵ eller Marie Curie⁶ til live til undervisningsbrug.

Bruger man nyligt afdøde skuespillere eller kulturpersonligheder, bør man som et minimum konsultere de efterladte og få deres godkendelse.

Endda kompensere dem for brugen af den afdødes "brand"⁷. Måske skal vi allerede nu selv tage stilling til, om nogen må vække os digitalt til live, når vi ikke er her mere?

En ny virkelighed

Så er der satire. Den har som bekendt vide rammer. Og naturligvis bliver deepfake også et greb i genren. Vi har allerede set det i Tæt på Sandheden⁸ tilbage i 2021, hvor en

¹ *deepfake*: et deepfake er et manipuleret billede, en falsk video eller en lydoptagelse, der er skabt ved hjælp af kunstig intelligens, AI.

² *Statsministeren aflyse [...] store bededag*: refererer til, at regeringen (bestående af Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) i 2023 fremsatte lovforslag om at afskaffe store bededag som en helligdag. Lovforslaget blev gennemført med et spinkelt politisk flertal, og fra 2024 har store bededag været en almindelig arbejdsdag.

³ *netetikette*: de uskrevne regler og retningslinjer for, hvordan man opfører sig online.

⁴ *Sokrates*: græsk filosof (469 f.Kr.-399 f.Kr.).

⁵ *Einstein*: tysk fysiker (1879-1955), særligt kendt for relativitetsteorien.

⁶ *Marie Curie*: polsk-fransk kemiker og fysiker (1867-1934), der – som den første – modtog to Nobelpriser, både i kemi og fysik. Hun var dertil også den første kvinde, der modtog en Nobelpris i fysik.

⁷ *"brand"*: (her) det, en person har været særligt kendt for.

⁸ *Tæt på Sandheden*: et satireprogram på DR2, der har komikeren Jonathan Spang som vært. Programmet gennemgår aktuelle nyheder.

²⁰ meget dårlig digital version af statsministeren deltog i en bagesketch.

Der udtalte jeg i Berlingske, at et sådant satirisk indslag måske nok kunne have sin berettigelse, men dog burde være markeret som deepfake, fordi man har et ansvar, når man bruger andre menneskers digitale DNA og får dem til at sige og gøre ting, de aldrig har gjort.

²⁵ Teknologien er nu bedre, og ser man Messerschmidts video på en lille mobilskærm, og har man glemt brillerne, så er det faktisk muligt at tænke, at det kunne være Mette Frederiksen (S).

Her må man huske, at størstedelen af befolkningen simpelthen endnu ikke er rustet til at afkode deepfakes. Især stemmen er virkelig godt ramt. Og isoleret set ville filmen kunne
³⁰ bruges til at narre mange.

Afsenderen er heller ikke herre over, om andre aktører vælger at tage videoen ud af kontekst, klippe AI-markeringen væk og dele den i anden sammenhæng, hvor den fremstår endnu mere virkelig.

Giv det seks måneder, og så kan enhver amatør lave en perfekt deepfake. Og virkelig-
³⁵ heden er, at det vil mange gøre.

Kilder forudser, at internettet indenfor få år vil bestå af op til 90 procent AI-skabt indhold. Meget af det vil også være deepfakes.

Lige nu er størstedelen af deepfake-indholdet online desværre af kvinder i seksuelle situationer, de aldrig har været i. Delt mod deres vilje. Det er naturligvis ulovligt. Og i
⁴⁰ øvrigt strafbart at dele på niveau med "ægte" hævnporno.

Farligt for demokratiet

Vi kan ikke styre alle aktører, som ønsker at skade demokratiet. Men en overflod af deepfakes kan føre til en slags sandhedsapati.

Når alt, vi møder på nettet, kan være løgn, hvordan skal vi så forholde os til information?
⁴⁵ Når politikere, som ellers burde have en interesse i at opretholde befolkningens tillid, også producerer falske videoer, hvordan skal demokratiet så kunne bestå?

Vi ved, at spin, modsigelser og kreative udlægninger er en del af den politiske kommunikation. Men decideret løgn og manipulation bør vi sige fra overfor.

I en digital verden, hvor vi ikke længere kan sige, "jeg skal se det, før jeg tror det," er det
50 så politikernes rolle at producere indhold, som eroderer sandheden og udfordrer tilliden?

Det mener jeg ikke. Ikke fordi det er forbudt at lave deepfakes (det er det ikke), heller ikke fordi jeg og andre kritikere ikke har humor (Messerschmidts seneste video er faktisk sjov), men fordi det er en meget dårlig idé sætte turbo på Pandoras æske, når man er politiker.

55 Som borgere ved vi godt, at politikere manipulerer og twister modstandernes ord til egen fordel. Men vi har ikke brug for, at de fjernstyrer modstanderens stemme, ansigt og krop med usandheder. Det er simpelthen for farligt.

Det er vældig fint, at vi med afsæt i Messerschmidts video har fået deepfakes på dagsordenen. Men skal vi så ikke sige, at politikerne på Christiansborg nu giver hinanden
60 håndslag på at vige uden om denne teknisk mulige men aktivt demokratiundergravende metode?

Ja, deepfakes findes, og vi skal vænne os til at navigere uden om dem. Men det nytter simpelthen ikke noget at selve demokratiets vogtere er afsendere på dem.

4b. Morten Messerschmidt: Jeg er ikke bange for satiren fra kunstig intelligens. Det burde Mette Frederiksen heller ikke være

Debatindlægget er fra altinget.dk den 15. maj 2024. Morten Messerschmidt er parti-formand for Dansk Folkeparti.

Jeg har besluttet ikke at være bange for kunstig intelligens. Og det burde statsminister Mette Frederiksen (S) heller ikke være.

Heller ikke, når jeg driller hende, som jeg for nylig gjorde med en såkaldt "deep-fake"-video.

- ⁵ I videoen optrådte en tegneserieagtig (men i øvrigt ganske præsentabel) variant af Mette Frederiksen, og den figur tillagde jeg med vilje synspunkter, som hun formentlig ikke har, og lagde hende ord i munden, som hun aldrig har sagt.

Nej, jeg tror ikke, at Mette Frederiksen inden for en overskuelig tid vil afskaffe påske, pinse eller jul, og selv om jeg har meget at udsætte på socialdemokraternes

- ¹⁰ udlændingepolitik, tror jeg heller ikke på, at statsministeren i stedet vil indføre *Eid al-Fitr*¹ eller andre islamiske helligdage.

Det burde fremgå klart, at videoen var fabrikeret og manipuleret (se højre hjørne), og sådan bør det også altid være. Den vakte et vist postyr, men også en gavnlig debat, for eksempel på DR's P1 Debat 1. maj, som jeg opfordrer alle til at høre.

¹⁵ **Ytringsfriheden gælder også AI**

Jeg vil gå meget langt for at forsvare retten til at karikere, til at bruge ironi, sarkasme og satire som en del af ytringsfriheden, og jeg er fuldt ud klar over risikoen for grovheder, vulgareiteter og fornærmelser; vi kan jo ikke alle have samme niveau af pli, høflighed og god smag.

- ²⁰ Og vi har i øvrigt love til at beskytte enkeltpersoner og hele grupper imod grove fornærmelser, intimidering og trusler.

¹ *Eid al-Fitr*: islamisk Eid-fest, der markerer afslutningen på fastemånedens ramadan.

Jeg er også klar over risikoen for, at nogle vil tage AI-manipulerede budskaber for gode varer, trods klar deklaration. Uden evnen til at vælge med sund fornuft risikerer vi, at mange mennesker bliver hængt af og "vildledt" i én eller anden forstand.

²⁵ Du kan sige, at den samme risiko findes ved at ty til Wikipedia. Men det er en risiko og et vilkår, som kræver skærpet årvågenhed, og som kun kan afbødes med dannelse og uddannelse.

AI er opsamling og systematisering af eksplosivt stigende mængder information. AI skal tages i anvendelse for at gøre livet bedre for de fleste mulige mennesker – ligesom andre
³⁰ af menneskehedens store erobringer og små fremskridt.

AI giver os for eksempel nye muligheder for at forebygge og helbrede sygdomme.

Og helt overordnet: Tid er penge, og da satellitter, mobiltelefoni og internet afløste telefax² og telefonkabler, førte det til et gigantisk opsving i tidsbesparelse i international handel og kommunikation og dermed til den gradvise udryddelse af fattigdom, som
³⁵ menneskeheden har oplevet i en menneskealder.

Sådan ser jeg på kunstig intelligens.

Et våben i de forkerte hænder

Ja, AI er også et våben i hænderne på de forkerte; ikke bare på ondsindede individer, men nationer og regimer som Kina, Rusland og Iran, som bruger AI til at holde sine
⁴⁰ befolkninger nede og på plads og true den liberale, demokratiske verdensorden.

Derfor må vi gøre alt i vor magt, for at AI forbliver i hænderne på Vesten og Vestens allierede: Japan, Taiwan, Sydkorea og Israel. I øvrigt er USA i fuld gang med den nødvendige protektionisme og teknologiske inddæmning af Vestens værste fjender.

Jeg er imponeret over kunstig intelligens, men den skræmmer ikke livet af mig.

⁴⁵ Lad os træde et skridt tilbage og se på AI med en smule sindsro.

² *telefax*: apparat, der tilsluttes telefonnettet og dermed kan sende og modtage kopier af fx breve. Telefaxen var udbredt før internettet.

Robotterne rotter sig ikke sammen

Det er ganske vist velkendt tidsfordriv for pessimister, dommedagsprofeter, nulvækst-prædikanter³ og ikke mindst konspirations-junkier⁴ at forestille sig AI som et redskab for et globalt verdensherredømme, en *world government*⁵, som styrer og kontrollerer en
50 viljeløs menneskehed ”for dens eget bedste” og fylder den med vacciner og politisk korrekte holdninger.

Velkommen blandt de paranoide: Trods alle fejl, mangler, tilbageslag og misbrug, har jeg tillid til soliditeten i Vestens moralske fundament: Kristendommen.

Vi kender også den skrækvision, som dog gør sig bedst på film: Hære af løsslupne
55 robotter, som ikke bare geråder i destruktiv indbyrdes kamp, som ryster hele kloden, mens deres menneskelige skabere står magtesløse som troldmandens lærling.

Eller robotterne rotter sig sammen og udveksler med en djævelsk hast informationer og udformer planer og sætter sig op imod deres herrer for at destruere dem.

Men hvorfor skulle de dog det? AI er ikke noget biologisk væsen, slet ikke et menneske,
60 og har derfor ikke en egen vilje eller hensigter.

AI er hverken ond eller magtsyg – eller drillesyg; det er kun mennesker.

³ *nulvækstprædikanter*: (her) folk, der ikke er tilhængere af vækst i den offentlige sektor.

⁴ *konspirations-junkier*: (her) folk, der er afhængige af konspirationer.

⁵ *world government*: konceptet om en enkelt politisk autoritet med magt til at udøve lov og ret over hele verden og menneskeheden.